

**ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการเป็นพี่เลี้ยงกลับด้านของครู
โรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์**
**PRIORITY NEEDS FOR DEVELOPING REVERSE MENTORING OF SATREE WAT
MAHAPRUTTARAM GIRLS' SCHOOL TEACHERS**

¹อัญชนา จรตระการ Aunchana Jontrakan ²อภิรดี จรียารังษีโรจน์ Apiradee Jariyarangsiroge
^{1, 2} จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย Chulalongkorn University, Thailand
Corresponding Author E-mail: 6780194727@student.chula.ac.th

Article Received: May 18, 2026. Revised: August 21, 2026. Accepted: August 25, 2026.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการเป็นพี่เลี้ยงกลับด้านของครูโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ และ 2) ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการเป็นพี่เลี้ยงกลับด้านของครูโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ เป็นระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยายโดยมีประชากรในการวิจัย คือ โรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ประกอบด้วยคณะผู้บริหาร จำนวน 5 คน และครู จำนวน 100 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .93 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และจัดลำดับความต้องการจำเป็นโดยใช้ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาการเป็นพี่เลี้ยงกลับด้านของครูโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ โดยสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลางและสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด 2) ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการเป็นพี่เลี้ยงกลับด้านของครูโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ โดยลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การให้คำปรึกษาและถ่ายทอดองค์ความรู้ รองลงมา คือ การเป็นผู้ได้รับการยอมรับและมีความน่าเชื่อถือ การมีความรู้และเชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้อง การมีความสามารถในการสื่อสารและการให้ผลสะท้อน และการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับผู้อื่น

คำสำคัญ: การเป็นพี่เลี้ยงกลับด้าน, การพัฒนาครู, โรงเรียน

Abstract

This research article aimed to: 1) investigate the current and desirable conditions of reverse mentoring development among teachers at Satree Wat Mahapruttaram Girls' School, and 2) examine the priority needs for reverse mentoring development among teachers at Satree Wat Mahapruttaram Girls' School. This study employed a survey research design. The research population consisted of administrators and teachers at Satree Wat Mahapruttaram Girls' School, under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2, including 5 administrators and 100 teachers selected through purposive sampling. The research instrument was a five-point Likert scale questionnaire with a reliability coefficient of .994. The data were analyzed using descriptive statistics, including frequency, percentage, mean, and standard deviation, and the Modified Priority Needs Index.

The research findings revealed as follows: 1) The overall current condition of reverse mentoring development among teachers was at a moderate level, whereas the overall desirable condition was at the highest level. 2) The overall priority needs for reverse mentoring development indicated that mentoring and knowledge transfer had the highest priority need. This was followed by recognition and credibility, possessing knowledge and expertise in relevant fields, communication and reflection, and interaction with others.

Keywords: Reverse Mentoring, Teacher Development, School

บทนำ

ปัจจุบันสังคมยุคดิจิทัลส่งผลให้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกภาคส่วน โดยเฉพาะด้านการศึกษาซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ให้มีความรู้และทักษะจำเป็นต่อการปรับตัวและพัฒนาคุณภาพของตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดทักษะ แนวคิดและมุมมองใหม่ๆ สามารถปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (กรณัญญ์ ฐิตากรพงศ์สถิต และคณะ, 2565) นอกจากนี้สถานศึกษายังเผชิญกับความท้าทายด้านการเปลี่ยนผ่านระหว่างช่วงวัยซึ่งส่งผลให้ครูต่างรุ่นมีความแตกต่างทางด้านค่านิยม ทักษะ แนวคิด และประสบการณ์ที่ได้รับไปจนถึงรูปแบบการทำงานซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาด้านการสื่อสาร การทำงานร่วมกัน และความไม่สอดคล้องในการปฏิบัติงานภายในองค์กร (สิทธิเดช มัยลาภ, 2565)

การพัฒนาครูถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพของผู้เรียนและระบบการศึกษา หากเมื่อครูได้รับการพัฒนาที่ถูกต้องจะส่งผลให้เกิดการเพิ่มพูนศักยภาพซึ่งนำไปสู่ผู้เรียนและระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ (พิมพ์ชนก หงษาวดี, 2563) รูปแบบและวิธีการพัฒนาครูมีหลายหลายวิธี สามารถเลือกใช้ให้เหมาะสมกับเป้าหมายในการพัฒนา บริบทและความต้องการจำเป็นของการพัฒนา เพื่อส่งเสริมศักยภาพและขีดความสามารถของครูให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง เพื่อรับมือกับสังคมยุคใหม่ (ปอวยขวัญ เขมา, 2565) โดยสาธิตา ตาลชัย (2567) กล่าวว่าการพัฒนาครูในยุคดิจิทัลควรมุ่งส่งเสริมการเรียนรู้รูปแบบใหม่การใช้เทคโนโลยีและการสร้างสภาพแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นและทันสมัยตลอดจนส่งเสริมการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างครูต่างช่วงวัยเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแผนการศึกษา

แห่งชาติพ.ศ. 2560-2579 ได้กำหนดยุทธศาสตร์สำคัญด้านการพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ซึ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) และแผนพัฒนาสถานศึกษาของโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาสถานศึกษาของโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ประจำปีงบประมาณ 2567-2570 ที่มุ่งพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ (โรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์, 2567) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการพัฒนาครูไม่เพียงมุ่งเสริมสร้างศักยภาพด้านวิชาชีพเท่านั้นแต่ยังให้ความสำคัญกับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันของครูเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และวัฒนธรรมองค์กรที่เข้มแข็งซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

การเป็นพี่เลี้ยงกลับด้าน (Reverse Mentoring) ถือเป็นแนวทางที่น่าสนใจและสอดคล้องกับการพัฒนาครูในยุคปัจจุบันโดยเป็นกระบวนการเรียนรู้แบบสองทิศทางที่เปิดโอกาสให้ครูรุ่นพี่และครูรุ่นน้องได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ทักษะ และองค์ความรู้ซึ่งกันและกัน โดยครูรุ่นน้องซึ่งมีทักษะสมัยใหม่ แนวคิดร่วมสมัย สามารถทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำปรึกษาถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่ครูรุ่นพี่ ขณะเดียวกันครูรุ่นพี่ยังสามารถถ่ายทอดประสบการณ์ ทักษะวิชาชีพ ตลอดจนแนวทางการปฏิบัติงานให้แก่ครูรุ่นน้องเช่นเดียวกัน ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันและพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง (Zauchner-Studnicka, 2017) ซึ่งสอดคล้องกับ Farrell et al. (2022) กล่าวว่า การเป็นพี่เลี้ยงกลับด้านเป็นการเรียนรู้แบบสองทิศทาง ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างครูต่างช่วงวัย โดย Browne (2021) กล่าวว่า การเป็นพี่เลี้ยงกลับด้านเป็นแนวทางสำคัญช่วยให้ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันไปสู่การสร้างวัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้ และช่วยให้องค์กรสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒารามในพระบรมราชินูปถัมภ์ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ผ่านการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และระบบพี่เลี้ยง อย่างไรก็ตามยังพบข้อจำกัดด้านความแตกต่างระหว่างช่วงวัยของครูส่งผลให้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูรุ่นพี่และครูรุ่นน้องยังไม่เกิดขึ้นอย่างเต็มประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการแบ่งปันองค์ความรู้ ทักษะ ความเชี่ยวชาญ แนวคิดใหม่และประสบการณ์ทางวิชาชีพ ดังนั้นการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการเป็นพี่เลี้ยงกลับด้านของครูโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ จะเป็นประโยชน์ระหว่างครูรุ่นน้องและครูรุ่นพี่ที่มีความแตกต่างกันในโรงเรียน สร้างเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและส่งผลให้เกิดเป็นวัฒนธรรมองค์กรที่ดีขึ้นในโรงเรียนและเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาการเป็นพี่เลี้ยงกลับด้านของครูโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์
2. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการเป็นพี่เลี้ยงกลับด้านของครูโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรในการวิจัย คือ โรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

2. ผู้ให้ข้อมูล รวมทั้งหมด 105 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน และครู จำนวน 100 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการเป็นพี่เลี้ยงกลับด้านของครูโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ แบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้ ได้แก่ ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check lists) จำนวน 7 ข้อ ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็นของการเป็นพี่เลี้ยงกลับด้านของครูโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 25 ข้อ ตอนที่ 3 แบบสอบถามวิธีการพัฒนาการเป็นพี่เลี้ยงกลับด้านของครูโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check lists) จำนวน 7 ข้อ และตอนที่ 4 แบบสอบถามข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการเป็นพี่เลี้ยงกลับด้านของครูโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ จำนวน 2 ข้อ

โดยมีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือดังนี้ 1) ศึกษาเอกสาร ตำราวิชาการ แนวคิดทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครู และการเป็นพี่เลี้ยงกลับด้าน 2) สร้างแบบสอบถามโดยยึดประเด็นการศึกษาวิจัยตามแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ครอบคลุมขอบเขตการศึกษาอย่างครบถ้วน 3) นำเสนอแบบสอบถามต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์แบบของเครื่องมือ พร้อมนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงและแก้ไขให้เหมาะสมก่อนนำไปใช้ในการวิจัย 4) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะและผ่านการเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน และ ดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity Index: CVI) เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหาตามกรอบแนวคิดที่กำหนด และนำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแบบสอบถามให้ถูกต้องสมบูรณ์ โดยผลการตรวจสอบ พบว่า แบบสอบถามมีค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหาในแต่ละข้ออยู่ที่ 1.00 และมีข้อคำถามที่มีค่า .67 ได้ทำการปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว โดยดัชนีความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือทั้งฉบับ (Scale-Level Content Validity Index: S-CVI) มีค่า .99 ซึ่งอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ตามเกณฑ์ 5) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน เพื่อทดสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามในตอนต้น 2 ผลการตรวจสอบ พบว่า แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็นของการเป็นพี่เลี้ยงกลับด้านของครูโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .93 ซึ่งอยู่ในระดับสูงและสามารถนำไปใช้ในการวิจัยได้ 6) นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้เสร็จสมบูรณ์ เสนอแก่อาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม และความสมบูรณ์ของเครื่องมือก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริงจากผู้ให้ข้อมูล

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง แบบสอบถามเป็นรูปแบบเอกสาร โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยอย่างชัดเจนแก่ผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อให้ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นจริงมากที่สุด

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และจัดลำดับความต้องการจำเป็นโดยใช้ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$)

สรุปผลการวิจัย

สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการเป็นพี่เลี้ยงกลับด้านของครูโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ จำแนกตามองค์ประกอบของการเป็นพี่เลี้ยงกลับด้าน มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการเป็นพี่เลี้ยงกลับด้านของครูโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์

การเป็นพี่เลี้ยงกลับด้าน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI modified	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
	M	S.D.	ระดับ	M	S.D.	ระดับ		
1. การมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับผู้อื่น	3.547	.731	มาก	4.798	.416	มากที่สุด	.353	5
2. การมีความสามารถในการสื่อสารและการให้ผลสะท้อน	3.442	.641	ปานกลาง	4.682	.478	มากที่สุด	.360	4
3. การให้คำปรึกษาและถ่ายทอดองค์ความรู้	3.451	.688	ปานกลาง	4.813	.400	มากที่สุด	.395	1
4. การมีความรู้และเชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้อง	3.450	.642	ปานกลาง	4.695	.473	มากที่สุด	.361	3
5. การเป็นผู้ได้รับการยอมรับและมีความน่าเชื่อถือ	3.442	.659	ปานกลาง	4.745	.436	มากที่สุด	.379	2
เฉลี่ยรวม	3.483	.664	ปานกลาง	4.770	.428	มากที่สุด	.369	

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนาการเป็นพี่เลี้ยงกลับด้านของครูโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($M = 3.483$, $S.D. = .664$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับผู้อื่น ($M = 3.547$, $S.D. = .731$) รองลงมา คือ การให้คำปรึกษาและถ่ายทอดองค์ความรู้ ($M = 3.451$, $S.D. = .688$) การมีความรู้และเชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้อง ($M = 3.450$, $S.D. = .642$) การเป็นผู้ได้รับการยอมรับและมีความน่าเชื่อถือ ($M = 3.442$, $S.D. = .659$) และการมีความสามารถในการสื่อสารและการให้ผลสะท้อน ($M = 3.442$, $S.D. = .641$)

สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการเป็นพี่เลี้ยงกลับด้านของครูโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.770$, $S.D. = .428$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การให้คำปรึกษาและถ่ายทอดองค์ความรู้ ($M = 4.813$, $S.D. = .400$) รองลงมา คือ การมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับผู้อื่น ($M = 4.798$, $S.D. = .416$) การเป็นผู้ได้รับการยอมรับและมีความน่าเชื่อถือ ($M = 4.745$, $S.D. = .436$) การมีความรู้และเชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้อง ($M = 4.695$, $S.D. = .473$) และ การมีความสามารถในการสื่อสารและการให้ผลสะท้อน ($M = 4.682$, $S.D. = .478$)

ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการเป็นพี่เลี้ยงกลับด้านของครูโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ ในภาพรวม คือ $(PNI_{modified} = .369)$ โดยลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การให้คำปรึกษาและถ่ายทอดองค์ความรู้ $(PNI_{modified} = .395)$ รองลงมา คือ การเป็นผู้ได้รับการยอมรับ และมีความน่าเชื่อถือ $(PNI_{modified} = .379)$ การมีความรู้และเชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้อง $(PNI_{modified} = .361)$ การมีความสามารถในการสื่อสารและการให้ผลสะท้อน $(PNI_{modified} = .360)$ และการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับผู้อื่น $(PNI_{modified} = .353)$

วิธีการพัฒนาการเป็นพี่เลี้ยงกลับด้านของครูโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ ผลการวิเคราะห์วิธีและประเด็นการพัฒนาการเป็นพี่เลี้ยงกลับด้านของผู้ให้ข้อมูลแบบสอบถามทั้งหมด 105 คน โดยแบบสอบถามเป็นลักษณะแบบตรวจสอบรายการ (Check list) โดยผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเลือกตอบวิธีการพัฒนาตามความคิดเห็นของตน ซึ่งจำแนกวิธีการพัฒนา ได้แก่ 1) การใช้สถานการณ์จำลอง 2) การเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน 3) การใช้กรณีศึกษา 4) การเรียนรู้แบบไม่โครเลอร์นิง และ 5) การอบรมและสัมมนา โดยมีรายละเอียดดังในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 วิธีการพัฒนาการเป็นพี่เลี้ยงกลับด้านของครูโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒารามในพระบรมราชินูปถัมภ์

วิธี/ประเด็นการพัฒนาการเป็นพี่เลี้ยงกลับด้าน	จำนวน (f)	ร้อยละ (%)	อันดับ
1) การใช้สถานการณ์จำลอง	79	24.38	2
1.1) สถานการณ์จำลองการสื่อสารระหว่างครูต่างช่วงวัย	89	28.62	
1.2) สถานการณ์จำลองการวิเคราะห์และแก้ปัญหาทางวิชาชีพในสถานศึกษา	81	26.05	
1.3) สถานการณ์จำลองการให้ข้อมูลป้อนกลับเชิงวิชาชีพ	60	19.29	
1.4) สถานการณ์จำลองการแลกเปลี่ยนแนวทางการจัดการเรียนรู้	48	15.43	
1.5) สถานการณ์จำลองการนำเสนอและแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศทางวิชาชีพ	33	10.61	
รวม	311	100.00	
2) การเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน	95	29.32	1
2.1) การแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานและแนวปฏิบัติที่ดี	98	31.82	
2.2) การทำงานร่วมกันในทีมพัฒนางานโรงเรียน	70	22.73	
2.3) การสังเกตการณ์สอนและสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน	68	22.08	
2.4) การร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาการเรียนรู้ของผู้เรียนและหาแนวทางแก้ไข	41	13.31	
2.5) การพัฒนาหลักสูตรหรือกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน	31	10.06	
รวม	308	100.00	
3.) การใช้กรณีศึกษา	34	10.49	5
3.1) การใช้กรณีศึกษาจากสถานการณ์การปฏิบัติงานของครู	101	32.06	
3.2) การใช้กรณีศึกษาจากความสำเร็จและอุปสรรคในการทำงานของครู	71	22.54	
3.3) การใช้กรณีศึกษาจากการสะท้อนปัญหาการทำงานของครู	69	21.90	
3.4) การใช้กรณีศึกษาจากการพัฒนาวิชาชีพครู	42	13.33	
3.5) การใช้กรณีศึกษาจากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของครูต่างช่วงวัย	32	10.16	
รวม	315	100.00	

วิธี/ประเด็นการพัฒนาการเป็นพี่เลี้ยงกลับด้าน	จำนวน (f)	ร้อยละ (%)	อันดับ
4) การเรียนรู้แบบไมโครเลิร์นนิ่ง	55	16.98	4
4.1) นำเสนอรูปแบบภาพอินโฟกราฟิกหรือภาพสรุปข้อมูล	99	33.90	
4.2) นำเสนอแนวทางปฏิบัติหรือขั้นตอน	84	28.77	
4.3) นำเสนอรูปแบบวิดีโอสั้น	71	24.32	
รวม	254	100.00	
5) การอบรมและสัมมนา	61	18.83	3
5.1) การอบรมเชิงปฏิบัติการ	95	46.34	
5.2) การอบรมเชิงวิชาการ	72	35.12	
5.3) การอบรมแบบช่วงสั้นต่อเนื่อง	38	18.54	
รวม	205	100.00	
รวม	324	100.00	

จากตารางที่ 2 วิธีการพัฒนาการเป็นพี่เลี้ยงกลับด้านของครูโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ เป็นการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครู จำนวน 105 คน โดยผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเลือกคำตอบได้มากกว่า 1 ประเด็น จึงทำให้ผลรวมของความถี่ในแต่ละด้านมีจำนวนมากกว่าจำนวนผู้ให้ข้อมูลแบบสอบถาม ซึ่งผลการศึกษาแสดงให้เห็นถึงแนวทางการพัฒนาการเป็นพี่เลี้ยงกลับด้านที่ผู้ให้ข้อมูลเห็นถึงความสำคัญและเหมาะสมต่อการนำไปใช้ในการพัฒนาการเป็นพี่เลี้ยงกลับด้านของครูโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ ผลการศึกษา พบว่า วิธีการพัฒนาที่ได้รับการเลือกสูงสุด คือ การเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน คิดเป็นร้อยละ 29.32 รองลงมา คือ การใช้สถานการณ์จำลอง คิดเป็นร้อยละ 24.38 การอบรมและสัมมนา คิดเป็นร้อยละ 18.83 การเรียนรู้แบบไมโครเลิร์นนิ่ง คิดเป็นร้อยละ 16.98 และการใช้กรณีศึกษา คิดเป็นร้อยละ 10.49

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้พบผลการวิจัยที่นำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการเป็นพี่เลี้ยงกลับด้านของครูโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ สามารถอภิปรายผลในประเด็นสำคัญได้ ดังนี้

สภาพปัจจุบันของการพัฒนาการเป็นพี่เลี้ยงกลับด้านของครูโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับผู้อื่น แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารและครูมีการสร้างความสัมพันธ์และมีการทำงานร่วมกันอยู่ในระดับที่ดี มีการประสานงาน การช่วยเหลือกันในการปฏิบัติงาน อย่างไรก็ตามยังพบข้อจำกัดในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการสื่อสารกันระหว่างครูต่างช่วงวัย ที่มีแนวคิด วิธีการปฏิบัติงาน และประสบการณ์ทางวิชาชีพที่มีความแตกต่างกัน ส่งผลให้ทิศทางหรือเป้าหมายการทำงานของสถานศึกษาไม่ไปในแนวทางเดียวกัน ซึ่ง Chaudhuri and Ghosh (2012) กล่าวว่า ความแตกต่างระหว่างวัยของบุคลากรในองค์กรอาจส่งผลต่อรูปแบบการสื่อสาร วิธีคิด และแนวทางการทำงาน หากองค์กรไม่ส่งเสริมการแลกเปลี่ยน

เรียนรู้ร่วมกัน อาจทำให้เกิดช่องว่างระหว่างวัยในการทำงานและส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการพัฒนางานขององค์กรได้

สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการเป็นพี่เลี้ยงกลับด้านของครูโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การให้คำปรึกษาและถ่ายทอดองค์ความรู้ แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารและครูมุ่งหวังให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างกัน สามารถเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับความรู้ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งด้านการถ่ายทอดประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญ การจัดการเรียนรู้ ความรู้ทางวิชาการ ไปจนถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า บริบทการพัฒนาครูของโรงเรียนยังเห็นถึงความต้องการพัฒนาวัฒนธรรมการเรียนรู้ร่วมกันที่เปิดโอกาสให้ครูต่างช่วงวัยได้เรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ให้คำปรึกษาและถ่ายทอดองค์ความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง พัฒนาวิชาชีพร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับ Raberger et al. (2024) กล่าวว่า ความสัมพันธ์ทางการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างบุคลากรต่างช่วงวัย เกิดขึ้นผ่านกระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้ ประสบการณ์ และมุมมองทางการศึกษาใหม่เพื่อพัฒนาทักษะ แนวคิด และการปรับตัวเข้าหากันได้อย่างมีประสิทธิภาพ สะท้อนให้เห็นว่า การให้คำปรึกษาและการถ่ายทอดองค์ความรู้เป็นกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูรุ่นพี่และครูรุ่นน้อง ซึ่งต่างมีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่แตกต่างกัน อันนำไปสู่การส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพ การเปิดรับมุมมองใหม่ และการสร้างวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

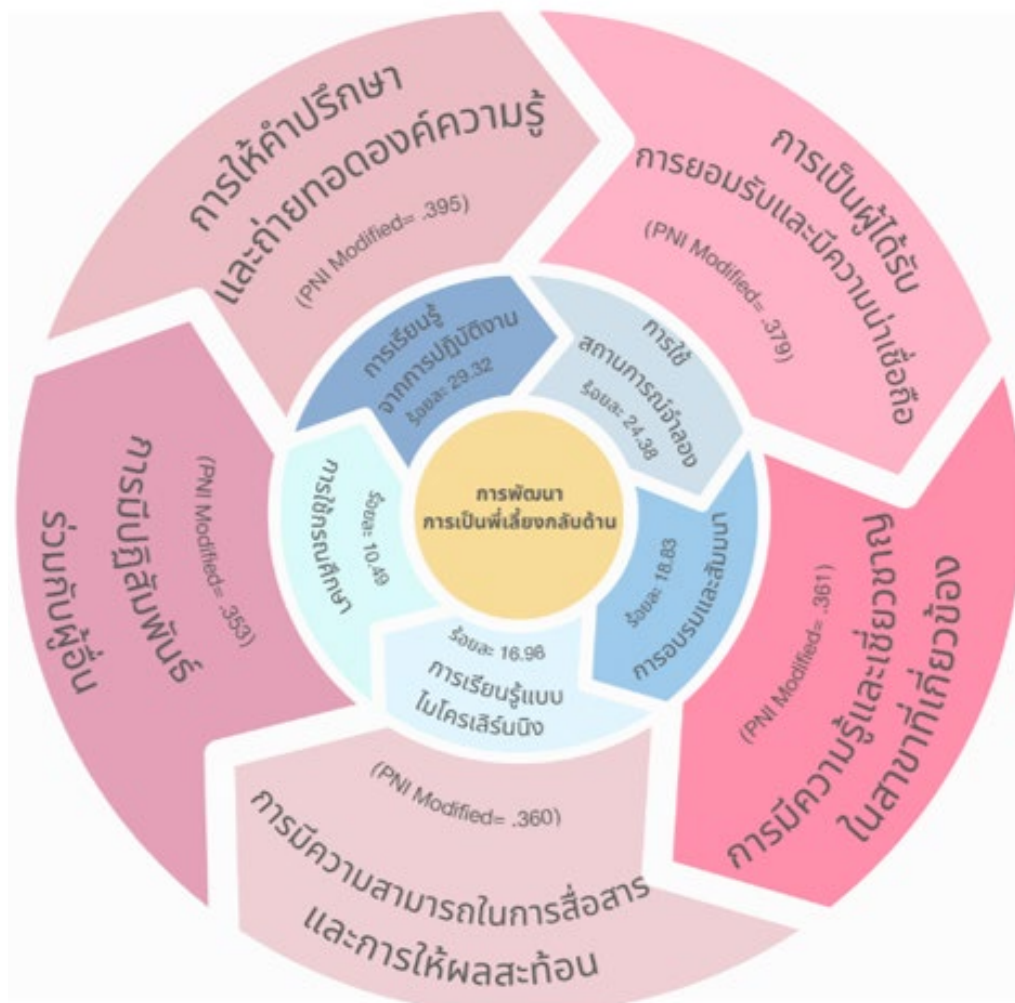
ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการเป็นพี่เลี้ยงกลับด้านของครูโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ โดยมีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ การให้คำปรึกษาและถ่ายทอดองค์ความรู้ แสดงให้เห็นว่า การเป็นพี่เลี้ยงกลับในด้านของบริบทโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ เห็นถึงความสำคัญ และความต้องการจำเป็นของการให้คำปรึกษาและถ่ายทอดองค์ความรู้ ให้ความสำคัญต่อกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถ่ายทอดประสบการณ์วิชาชีพระหว่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการเป็นพี่เลี้ยงกลับด้านของครูโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ โดย Clarke et al. (2019) กล่าวว่า การเป็นพี่เลี้ยงกลับด้านต้องอาศัยการสื่อสารและความร่วมมือของบุคลากร เพื่อเป็นพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มุ่งเน้นความเป็นหนึ่งเดียวและมีความเคารพซึ่งกันและกันของครูรุ่นพี่และครูรุ่นน้อง ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า การให้คำปรึกษาและถ่ายทอดองค์ความรู้เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งเสริมกระบวนการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ร่วมกันภายในโรงเรียน

วิธีการพัฒนาการเป็นพี่เลี้ยงกลับด้านของครูโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ พบว่า วิธีการพัฒนาการเป็นพี่เลี้ยงกลับด้านที่มีระดับความถี่สูงสุด คือ การเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารและครูให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดจากการลงมือปฏิบัติจริงการทำงานร่วมกัน การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน เนื่องจากการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานเป็นกระบวนการพัฒนาที่ครูสามารถเรียนรู้ได้จากสถานการณ์จริง การเรียนรู้จากการปฏิบัติงานยังเป็นผลดีของการพัฒนาการเป็นพี่เลี้ยงกลับด้าน โดยครูรุ่นพี่และครูรุ่นน้องได้ทำงานร่วมกัน ได้รับคำปรึกษาและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้จากประสบการณ์จริงโดย Palanas (2020) กล่าวว่า การเรียนรู้จากการปฏิบัติงานเป็นกระบวนการที่ทำให้ครูเกิดการเรียนรู้ระหว่างกันจากการปฏิบัติงานจริง โดยครูจะมีการเรียนรู้ระหว่างการปฏิบัติงาน การสะท้อนผลการปฏิบัติงาน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งสามารถพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานและการจัดการเรียนรู้ของครูได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ ทิพย์วิมล วังแก้วศิริ และคณะ (2564) กล่าวว่า การพัฒนาวิชาชีพครูอย่างยั่งยืนต้องอาศัยการเกิดจากกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ร่วมกันผ่านการปฏิบัติงานจริง

การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และการสะท้อนผลการปฏิบัติงานในบริบทของสถานศึกษา จะช่วยส่งเสริมให้ครูสามารถพัฒนาศักยภาพตนเองและเกิดการเรียนรู้ร่วมกันได้อย่างต่อเนื่อง

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยในครั้งนี้ คือ ผลของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการเป็นพี่เลี้ยงกลับด้านของครูโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ สรุปภาพองค์ความรู้ในการวิจัย ดังในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ในการวิจัยศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการเป็นพี่เลี้ยงกลับด้านของครูโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์

จากภาพที่ 1 องค์ความรู้ในการวิจัยศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการเป็นพี่เลี้ยงกลับด้านของครูโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ แสดงให้เห็นว่า

องค์ประกอบที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นมากที่สุดคือ การให้คำปรึกษาและถ่ายทอดองค์ความรู้ มีลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด ($PNI_{modified} = .395$) รองลงมา คือ การเป็นผู้ได้รับการยอมรับและมีความน่าเชื่อถือ ($PNI_{modified} = .379$) การมีความรู้และเชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้อง ($PNI_{modified} = .361$) การมีความสามารถในการสื่อสารและการให้ผลสะท้อน ($PNI_{modified} = .360$) และการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับผู้อื่น

($PNI_{modified} = .353$) โดยวิธีการพัฒนาการเป็นพี่เลี้ยงกลับด้านของครูโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ โดยผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเลือกคำตอบได้มากกว่า 1 ประเด็น จึงทำให้ผลรวมของความถี่ในแต่ละด้านมีจำนวนมากกว่าจำนวนผู้ให้ข้อมูลแบบสอบถาม ซึ่งผลการศึกษาแสดงให้เห็นถึงแนวทางการพัฒนาการเป็นพี่เลี้ยงกลับด้านที่ผู้ให้ข้อมูลเห็นถึงความสำคัญและเหมาะสมต่อการนำไปใช้ในการพัฒนาการเป็นพี่เลี้ยงกลับด้านของครูโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ ผลการศึกษาพบว่า วิธีการพัฒนาที่ได้รับการเลือกสูงสุด คือ การเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน คิดเป็นร้อยละ 29.32 รองลงมา คือ การใช้สถานการณ์จำลอง คิดเป็นร้อยละ 24.38 การอบรมและสัมมนา คิดเป็นร้อยละ 18.83 การเรียนรู้แบบไมโครเลิร์นนิ่ง คิดเป็นร้อยละ 16.98 และการใช้กรณีศึกษา คิดเป็นร้อยละ 10.49

จากภาพเป็นการอธิบายความสัมพันธ์ของวิธีการพัฒนาและองค์ประกอบของการเป็นพี่เลี้ยงกลับด้าน โดยเน้นว่าวิธีการพัฒนาทั้ง 5 วิธีมีความสำคัญและเหมาะสมที่จะสามารถนำไปพัฒนาครูเพื่อให้เกิดการเป็นพี่เลี้ยงกลับด้านได้ครอบคลุมทั้ง 5 องค์ประกอบ ซึ่งความสัมพันธ์ขององค์ประกอบทั้งหมดในภาพที่ 1 แสดงให้เห็นว่า หากโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ มีการส่งเสริมและพัฒนาการเป็นพี่เลี้ยงกลับด้านอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ย่อมส่งผลให้เกิดกระบวนการทำงานร่วมกันในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญระหว่างครูรุ่นพี่และครูรุ่นน้องอย่างสร้างสรรค์ ช่วยเสริมสร้างให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ร่วมกันในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรเร่งส่งเสริมให้ครูและบุคลากรได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเป็นพี่เลี้ยงกลับด้านอย่างถูกต้องและเป็นระบบ พร้อมทั้งจัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการที่ส่งเสริมความรู้ มุ่งเน้นการลงมือปฏิบัติจริง และสร้างเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทักษะวิชาชีพ ประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญที่ครูต่างรุ่นส่งมอบซึ่งกันและกันระหว่างครูต่างวัย เพื่อเปิดโอกาสให้ครูสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ แลกเปลี่ยนมุมมองทางวิชาชีพซึ่งกันและกัน เนื่องจาก ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและระดับมากที่สุด ตามลำดับ สะท้อนให้เห็นว่า โรงเรียนยังมีความท้าทายในการพัฒนาการเป็นพี่เลี้ยงกลับด้านของครูให้เกิดอย่างเป็นรูปธรรม

1.2 ผู้บริหารและครูควรร่วมมือกันวางแผนเป้าหมาย กำหนดทิศทางการพัฒนากระบวนการส่งเสริมการเป็นพี่เลี้ยงกลับด้านให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการในการพัฒนาวิชาชีพของครูในโรงเรียน เพื่อส่งเสริมให้ครูเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน สามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองและศักยภาพทางวิชาชีพอย่างเป็นระบบ และนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจาก ลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุดขององค์ประกอบวิธีการพัฒนาการเป็นพี่เลี้ยงกลับด้านคือ การให้คำปรึกษาและถ่ายทอดองค์ความรู้ สะท้อนให้เห็นว่า ผู้บริหารและครูให้ความสำคัญกับการถ่ายทอดองค์ความรู้ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์และการให้คำปรึกษาทางวิชาชีพระหว่างครูรุ่นพี่และครูรุ่นน้อง ส่งเสริมให้ครูเห็นคุณค่าและศักยภาพซึ่งกันและกัน และเพื่อให้เกิดการพัฒนาตนเอง การพัฒนาวิชาชีพ และการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการนำผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการเป็นพี่เลี้ยงกลับด้านของครูโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ โดยเฉพาะด้านการให้คำปรึกษาและถ่ายทอดองค์ความรู้ ซึ่งมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด ไปต่อยอดการศึกษาการวิจัยเชิงทดลอง เพื่อพัฒนา วางแผนการออกแบบโปรแกรม หรือกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเป็นพี่เลี้ยงกลับด้านของครู เช่น กิจกรรมที่ส่งเสริมการให้คำปรึกษา การถ่ายทอดองค์ความรู้ การสื่อสารแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูต่างช่วงวัย มุ่งเน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง เพื่อศึกษาผลลัพธ์ของการวิจัยและได้ข้อมูลเชิงลึกที่สามารถนำไปต่อยอดการพัฒนาการเป็นพี่เลี้ยงกลับด้านของครูอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาศักยภาพของครู เพื่อส่งเสริมการเป็นพี่เลี้ยงกลับด้านให้เกิดประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาอย่างเหมาะสม มุ่งเน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงในทักษะสำคัญด้านต่างๆ เช่น การสื่อสาร การทำงานร่วมกัน การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางวิชาชีพของครูต่างช่วงวัย ตลอดจนการให้คำปรึกษาและถ่ายทอดองค์ความรู้ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงที่สุดจากผลการวิจัย เพื่อให้ครูเกิดการเรียนรู้ร่วมกันและสามารถพัฒนาศักยภาพตนเองได้อย่างต่อเนื่อง และช่วยให้สถานศึกษาสามารถกำหนดแนวทางการพัฒนาครูได้อย่างเหมาะสมกับความต้องการและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กรณีภูมิรัฐ ฐิตารพวงศ์สถิต, สุมาลี ศรีพุทธธินทร์ และวัชรวิ แสงบุญเรืองกรณีภูมิรัฐ. (2565). สภาพความต้องการจำเป็นและแนวทางพัฒนาทักษะดิจิทัลของครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ. วารสารรัชต์ภาค, 16(47), 189-206.
- ทิพย์วิมล วังแก้วศิริณ, ปริญญา มีสุข และอังค์วรา วงษ์รักษา. (2564). กระบวนการพัฒนาวิชาชีพครูแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในประเทศไทยและต่างประเทศ. วารสารเศรษฐศาสตร์และการจัดการ, 8(1), 181-199.
- ปอยขวัญ เขมา. (2565). การพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนพิชัยด้วยชุดกิจกรรมตามแนวคิด Outward Mindset สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลกอุตรดิตถ์. การค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พิมพ์ชนก หงษาดี. (2563). แนวทางการพัฒนาครูโรงเรียนหอวังตามแนวคิดคุณลักษณะนวัตกร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์. (2567). แผนพัฒนาสถานศึกษาปีงบประมาณ พ.ศ. 2567-2570. กรุงเทพมหานคร: โรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์.
- สาธิตา ตาลชัย. (2567). การพัฒนาครูในยุคดิจิทัล:ทักษะที่จำเป็นและความท้าทาย. วารสารกวีวันพะเยา, 1(3), 43-50.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 - 2579. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.

- สิทธิเดช มัยลาภ. (2565). การเปลี่ยนผ่านทางวัฒนธรรมองค์กรในยุคดิจิทัล. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจ มหาวัฒนชาติ. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Browne, I. (2021). Exploring Reverse Mentoring; "Win-Win" Relationships in The Multi-Generational Workplace. *International Journal of Evidence Based Coaching & Mentoring*, 15. <https://doi.org/10.24384/jkc9-2r51>
- Clarke, A. J., Burgess, A., van Diggele, C. and Mellis, C. (2019). The role of reverse mentoring in medical education: current insights. *Advances in medical education and practice*, 693-701. <https://doi.org/10.2147/AMEP.S179303>
- Chaudhuri, S., & Ghosh, R. (2012). Reverse mentoring a social exchange tool for keeping the boomers engaged and millennials committed. *Human Resource Development Review*, 11(1), 55-76.
- Farrell, R., Cowan, P., Brown, M., Roulston, S., Taggart, S., Donlon, E. and Baldwin, M. (2022). Virtual Reality in Initial Teacher Education (VRITE): a reverse mentoring model of professional learning for learning leaders. *Irish Educational Studies*, 41(1), 245-256.
- Palanas, V. D. (2020). Job-Embedded Learning (JEL) and Mentoring and Evaluation Levelling (MEL): An Educator's Aftermaths to Learning and Development Intervention (LDI). *JPAIR Institutional Research*, 14.
- Raberger, J., Gkaravelas, K., & Froehlich, D. E. (2024). Empowering Educators: The Impact of Reverse Mentoring on Developing Scientific Mindset and Research Skills. *Education Sciences*, 14(9), 993.
- Zauchner-Studnicka, S. A. (2017). A model for reverse-mentoring in education. *International Journal of Social, Behavioral, Educational, Economic, Business and Industrial Engineering*, 11(3), 551-558.